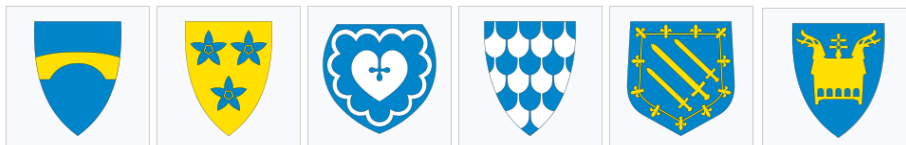

HANDLINGSPLAN 2024/2025

-for utvikling av Valdres som et *mer*
bærekraftig reisemål

INNHALDSFORTEGNELSE

Bakgrunn	side 3
Målsettinger	side 4
Forankring, oppfølging og rapportering	side 5
Aktiviteter i handlingsplanen 2024/2025	side 5

1. BAKGRUNN

Handlingsplanen for «Valdres som Bærekraftig Reisemål» er utviklet av Visit Valdres, i samarbeid med Reisemålsledelsen i Valdres som består av daglig leder i Visit Valdres, daglig leder i Valdres Natur- og Kulturpark, daglig leder i Valdres Næringshage, kommunidirektøren i Nord-Aurdal (kommunedirektør-representant), og ordføreren i Sør-Aurdal (ordfører-representant). I tillegg er flere strategiske samarbeidspartnere koblet på prosessen for å sikre at handlingsplanen fanger opp andre aktiviteter og tiltak for en mer bærekraftig utvikling av reiselivet i Valdres.

Handlingsplanen er direkte koblet til målsetningene i regionens vedtatte Reisemålsstrategi; «Valdres 2025» samt Standarden for Bærekraftig Reisemål (versjon 3.0) og de 5 hovedområdene som merkeordningen er basert på:

**Bærekraftig
Reisemål**
Lokalt engasjement
i et langt perspektiv

- A: Destinasjonsledelse/Reisemålsledelse
- B: Strategisk grunnlag
- C: Bevaring av natur, kultur og miljø
- D: Styrking av sosiale verdier
- E: Økonomisk levedyktighet

Merket for Bærekraftig Reisemål

Merkeordningen for Bærekraftig Reisemål er utviklet av Innovasjon Norge og er et kvalitetsmerke for reisemål som ønsker å jobbe langsiktig for en mer bærekraftig utvikling gjennom involvering, ansvarlig styring og verdiskaping. Ordningen bygger på standarder som setter tydelige krav til reisemålets evne til bærekraftig utvikling og forbedring over tid.

Standarden er godkjent av det Internasjonale organet Global Sustainable Tourism Council (GSTC). Norge er med dette ett av få land som har en godkjent nasjonal standard for bærekraft i reiselivet.

*«Globalt er bærekraftig reiseliv, eller sustainable tourism, et sterkt voksende fenomen. Segmentet som ønsker å reise grønt er både lønnsomt og voksende. At bedrifter og destinasjoner investerer i miljømerking er dermed ikke bare en innsats for miljøet, men også en investering i egen fremtid»
-Innovasjon Norge*

FNs Bærekraftsmål

Arbeidet med Bærekraftig Reisemål er knyttet opp til FNs 17 Bærekraftsmål, og er reiselivets verktøy for å tydeliggjøre bærekraft som et verdigrunnlag og konkret mål og retning for utvikling av norsk reiseliv mot 2030. Reiselivet skal bidra til at alle bærekraftsmålene nås, men det er særskilt seks mål som det jobbes mer direkte mot, og disse er 8, 9, 11, 12 og 13.

2. MÅLSETTINGER

I mai 2021 ble Valdres førstegangsmerket som Bærekraftig Reisemål. Arbeidet frem til denne milepelen og i tiden etter, har bidratt til en positiv omstilling i måten vi jobber på og skapt et mer bevisst forhold til at både private og offentlige regionale aktører må samarbeide for å nå bærekraftmålene. I 2024 skal regionen re-merkes, og det er i den forbindelse viktig at vi kan vise til både en forbedring siden forrige rapportering, samt gjennomføring og igangsetting av mange nye og gode tiltak innenfor både sosial-, miljømessig, og økonomisk bærekraft.

Reisemålsstrategien ble utviklet og vedtatt i slutten av 2020 som en del av arbeidet med merkingen av Valdres som Bærekraftig Reisemål. Strategien definerer noen hovedmål og delmål som legger tydelige føringer for de aktivitetene som skal gjennomføres i handlingsplanen.

Våre hovedmålsettinger for reisemålsutviklingen av Valdres og som beskrevet i reisemålsstrategien «Valdres 2025» er:

- **Omstille til et mer bærekraftig reisemål**
- **Utvikle helårlig attraksjonskraft**
- **Forsterke reiselivets rolle som samfunnsnyttig næring**

Reisemålsstrategien «Valdres 2025» har senere blitt oppdatert for å ivareta nye krav i merkeordningen (versjon 3.0), og spesielt innenfor temaene: klimautslipp og klimatilpasning. Vi har gjennomført nye spørreundersøkelser i 2023/2024 og har lagt inn oppdaterte resultater fra disse. I 2022 ble det også gjennomført en omfattende verdiskapings- og ringvirkningsanalyse for både turisme og fritidsboliger i Valdres som ga oss nyttig innsikt om reiselivets betydning for regionen. Både reisemålsstrategien og kriteriene/indikatorerne i merkeordningen legger tydelige føringer for innholdet og aktivitetene i denne handlingsplanen.

3. FORANKRING, OPPFØLGING OG RAPPORTERING

Handlingsplanen for «Valdres som Bærekraftig Reisemål 2024/2025» vedtas av Reisemålsledelsen, styret i Visit Valdres og representantskapet i Valdres Natur- og Kulturpark. Status på strategi og handlingsplan skal rapporteres årlig til både næringslivet, kommunestyrene og i Valdresrådet.

Tiltakene i handlingsplanen vil bli fulgt opp av Reisemålsledelsen, som består av følgende personer per 15/10-2023.

Navn	Rolle/Organisasjon
Merete Hovi	Daglig leder i Visit Valdres og leder for re-merking i 2024
Bente Lindahl	Daglig leder i Valdres Natur- og Kulturpark
Tone Ranheim	Daglig leder i Valdres Næringshage
Marit Hougsrud	Ordfører-representant (fra SAK)
Martin Sæbu	Kommunedirektør-representant (fra NAK)

4. AKTIVITETER I HANDLINGSPLANEN 2024/2025

Ansvar: VV = Visit Valdres, VNK = Valdres Næringshage, VNK = Valdres Natur- og Kulturpark, RL = Reisemålsledelsen, VFR: Valdres Friluftsråd, Valdres Kommunale Renovasjon (VKR), Kommunene (KO)

HOVEDMÅL 1: OMSTILLE TIL ET MER BÆREKRAFTIG REISEMÅL					
Nr.	Delmål	Tiltak	Tidsfrist	Ansvar	Indikator/Delmål
1	Gjennomføre prosess for re-merking som Bærekraftig Reismål	a) Innhenting av data og besvarelse av kriterier/indikatorer i Standard 3.0 b) Oppdatere Reisemålsstrategien «Valdres 2025» c) Oppdatere handlingsplanen 2024/2025 d) Godkjenning og vedtak	Juni 2024	VV RL KO	Oppnå re-merking innen sommeren 2024
2	Legge til rette for økt bruk av kollektiv transport for å komme seg til/fra og rundt i Valdres.	a) Synlighet: Fysiske og digitale «reis grønt» kampanjer på web og SoMe b) Etablere en samarbeidsarena for å jobbe med løsninger for å øke antall passasjerer på buss (både turister og deltids-innbyggere) c) Se på muligheten for kollektive transportløsninger helt til «hyttedøra» d) Være pådriver for sykkel på offentlig transport e) Prosjekt: «Tilgjengeliggjøre turperler med grønne mobilitetsløsninger» i	Løpende 1. halvår Løpende Mai 2024	VV JVB VHF	Videreutvikle grønne mobilitetsløsninger for å minimere biltrafikken, klimagassutslipp og parkeringsutfordringer i fjellet. C3-1.4 og C3-1.5

		<p>samarbeid med busselskap og lokalt næringsliv</p> <p>f) Etablere et regionalt transportutvalg for politisk påvirkning av rutetilbud og økonomiske rammer</p>	Mars/ Apr.		
3	Etablere og videreutvikle grunnleggende infrastruktur for bærekraftige valg	<p>a. Legge til rette for kildesortering på flere fraksjoner, spesielt i tilknytning til hytteområder</p> <p>b. Vurdere behovet og mulighetene for toalettfasiliteter og avfallsreturpunkter ved populære turområder</p> <p>c. Informasjonstavler, plakater og skilting</p>		VV VNK VFR VKR Retura	C4-4: Sikre en ansvarlig avfallshåndtering for besøkende på reisemålet
4	Utvikle bedre kommunikasjonsløsninger for å fremme ansvarlig gjesteadferd, økt sikkerhet og god besøksstyring	<p>a. Ta utgangspunkt i videreutviklingen av www.valdres.no/velg-gront</p> <p>b. Fysiske og digitale markeds kampanjer og info. materiell</p>	Løpende	VV VNK VFR	B1-3: Sikre ansvarlig markedsføring og profilering med respekt for natur, kultur, lokalsamfunn og gjester.
5	Jobbe for mer «lokalmat på bordet» og i butikk gjennom arbeid med nye konsepter og kommunikasjonsløsninger, samt også profesjonalisering av bestillings- og distribusjonsløsninger	<p>a. Søke hovedprosjektmidler samt jobbe med satsingen: «Matrute Valdres» gjennom IN (nettverksprosjekt)</p> <p>b. Fokus på tiltak for å forbedre bestillings- og distribusjonsløsninger (VNH og Omstillingsprogrammet)</p> <p>c. Finne gode koblinger til satsingen Matfylke Innlandet</p>	April 2025	VV VNK VNH SFINN	C1-2.1: Plan og strategi med tiltak for økt bruk og formidling av lokal mat/drikke tradisjoner til besøkende
6	«Handle lokalt» kampanjer i høysesongene	<p>a. Oppfordre til lokale innkjøp gjennom markeds kampanjer og profilering</p>	Løpende	VV VNK	E10-3: Fremme samarbeid og støtte til bedrifter som selger lokale

		b. Se også delmål 5 (lokalmat/drikke)			produkter, tjenester og opplevelser
7	Redusere klimautslipp og definere tiltak for å møte et endret klima	<ul style="list-style-type: none"> a. Gjennomføre klimaseminar for næringslivet og kommunene b. Legge til rette for flere hurtigludere for elbil c. Se også delmål 2 (kollektivtransport) 	Ila 2024		<p>C3-1: Reduksjon av klimautslipp på destinasjonen</p> <p>C3-2: Kartlegge risiko og tiltak for tilpasning til et endret klima</p>
8	Bidra til at flere virksomheter i Valdres blir miljøsertifiserte	<ul style="list-style-type: none"> a. Kursopplegg: Valdres Næringshage/Kimen til Vekst b. Løpende oppfordre medlemmer i VV gjennom medlemssider, -møter, nyhetsbrev og direkte kontakt 	Løpende	VNH VV	C4-1.5 Øke antallet miljøsertifiserte virksomheter
9	Tilrettelegge for mer engelsk informasjon til utenlandske turister som befinner seg i Valdres	<ul style="list-style-type: none"> a. Oppfordre medlemsbedrifter til engelske nettsider og sørge for informasjon hos bedriften b. Bærekrafttavle på/utenfor Skysstasjonen c. Engelsk informasjon på løypekart og turutgangspunkt 	2024 2025	VV VFR Løype- lag	B1-3.2 Markedamateriell og kommunikasjon skal være utformet på relevante språk slik at det aktivt bidrar til ansvarlig gjesteadferd, økt sikkerhet og god besøksstyring
10	Tilrettelegging for inkludering/Universell Utforming	<ul style="list-style-type: none"> a. Inkluderingsprosjekt gjennom Visit Beitostølen (DOGA) b. Utarbeide plan for regional satsing på inkludering c. Utvikle kommunikasjonsstrategi på www.valdres.no 	2024	VNK VFR VV BU	D8-3: Viktige kulturelle og naturlige besøksmål skal være tilgjengelig for alle brukergrupper. Informasjon skal også være tilgjengelig før og under besøket.
11	Aksjon Aqua – reine vatn i Valdres	<ul style="list-style-type: none"> a. Videreføre det gode arbeidet med Aksjon Aqua 	Vår	VNK	D6-1.4 Skape frivillig innsats og engasjement.

12	Årlig rapportering om status for bærekraftarbeidet og Bærekraftig Reisemål	a. Fast årlig orientering om status HP og strategi for bærekraftarbeidet i Valdresrådet, kommunestyre, medlemsmøte i VV	Vår	VV	B1-2.1: Årlig rapportering om status på strategi og HP til næring, kommune og andre relevante aktører.
13	Økt fokus på å redusere klimagassutslipp, både stedlige og knyttet til transport	a. Oppfordre både kommuner og næringsliv om å iverksette og dokumentere gode tiltak b. Sørge for at temaet er på dagsorden på relevante lokale og regionale møteplasser c. Se delmål 2	Løpende	VV Alle	C3-1 Øke fokus på problemstillinger og løsninger rundt klimagassutslipp
14	Definere både ulemper og muligheter knyttet til klimaendringer i Valdres samt finne gode løsninger for å møte disse	a. Tema på Medlemsmøte i Visit Valdres i mai 2024 b. Arrangere seminarer/workshops	Mai 2024/ 2025	VV VV/ VNH	C3-2.1 Identifisere ulemper og muligheter knyttet til klimaendringer
15	Jobbe for at Valdreskommunene både har miljø- og klimaplaner eller mål og tiltak som en integrert del av andre planer, samt strategi for klimatilpasning	a. Videreføre det regionale samarbeidet om «Klima Valdres» b. Klima, energi og miljø skal være en viktig del av planarbeidet i kommunene.	Løpende Innen 2027	KO	C3-1.1 Klimaplan med mål og tiltak i kommunene C3-2.2 Strategi for klimatilpasning i kommunene
16	Sørge for at de besøkene mottar god og riktig informasjon om risiko og hensyn knyttet til klimaendringer	a. Oppdatere nettsider og relevante kommunikasjonskanaler b. God formidling til turistene på turistkontorene c. Jobbe videre med konsept rundt Nasjonalparksenter på Beitostølen	Løpende	VV	C3-2.3 Formidling av risiko og hensyn knyttet til klimaendringene til reiselivsbedrifter og gjester

HOVEDMÅL 2: UTVIKLE HELÅRLIG ATTRAKSJONSKRAFT					
Nr.	Delmål	Gjennomføring	Tidsfrist	Ansvar	Indikator
1	Jobbe med tiltak for å øke antall overnattingsdøgn i eksisterende fritidsboliger	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mer målrettet kommunikasjon til deltidsinnbyggerne gjennom Mitt Sted app og andre relevante kanaler for å oppfordre til økt bruk 2. Kartlegge mulighetene samt se på løsninger for utleie av private fritidsboliger når de ikke er i bruk 3. 	<p>Løpende</p> <p>Høst/vinter 2024</p>	VV	E9-3 Fokus på helårs reiseliv som grunnlag for bred lokal sysselsetting og verdiskaping
2	Jobbe med utvikling av matruter / temaruter i Valdres for å tiltrekke flere besøkende gjennom hele året	<ol style="list-style-type: none"> 1. Se Hovedmål 1, delmål 5 (lokalmatsatsing) 	2024-	VV SFINN VNK	
3	Utnytte kapasiteten i varme senger gjennom utvikling av nye ideer og tiltak for å tiltrekke besøkende utenom helger og (norske) skoleferier	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samle overnattings- og aktivitetsbedrifter til samlinger om utvikling av nye konsepter i lavsesong 2. Andre tiltak for sesongutvidelse 	Høst	VV VNH	E9-3.4: Iverksette tiltak som bidrar til sesongutvidelse, økt oppholdstid og lokal verdiskaping
4	Jobbe med nære internasjonale nisjemarkeder som ønsker å oppleve natur og kultur, samt har betalingsvilje og lengre oppholdstid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Støtte opp under turoperatørsatsingen Mountains of Norway og Jotunheimen Travel 	Løpende	VV MoN JT	Prioritere riktige målgrupper for å løfte lavsesongene
5	Jobbe med kommunikasjonstiltak som oppfordrer til å besøke Valdres utenom hovedsesongene	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utvikle et årshjul med tilbud som gir «reason to go» gjennom hele året 	Før 2025	VV VNK	

		2. Utvikle digitale og målrettede kampanjer som har til hensikt å fylle lav-/mellomsesongene	Fra høsten 2024		

HOVEDMÅL 3: FORSTERKE REISELIVET SOM SAMFUNNS- NYTTIG NÆRING					
Nr.	Delmål	Gjennomføring	Tidsfrist	Ansvarlig	Indikator/mål
1	Innhente nødvendig markedskunnskap for Valdres gjennom analyser og spørreundersøkelser	a. Spørreundersøkelser: Turister, deltidsinnbyggere, fastboende og næringsliv hvert 3. år b. Invitere til samarbeid med kommunene, hytteforeningen og utviklingslagene om felles undersøkelser	Mai 2024	VV	Kunnskapsbasert utvikling Samarbeide om viktige spørreundersøkelser i Valdres
2	Utvikle konsept: «Turist i egen region»	a. Etablere en pilot i samarbeid med medlemsbedrifter og JVB b. Testing av pilot ilt sommeren/høsten	2024	VV Lokallag JVB	Styrke relasjon mellom reiselivet og lokalbefolkning
3	Jobbe med rekruttering til reiselivsfag og reiselivslinjer	a. Restaurant og Matfag 10 klasse ØSUS på næringslivsbesøk på Beitostølen b. Samarbeid med Karriere Innlandet og NHO Innlandet	Høst 2024 og 2025	ØSUS, BAMA, næringen på Beito- stølen	D7-1.3 Skape status og stolthet i reiselivet

4	Regionalt samarbeid om møteplasser, kurs-/kompetansehevingstiltak for næringslivet	<ul style="list-style-type: none"> a. Etablerere felles møte- og kurskalender b. Kartlegge kompetansebehov hos næringslivet c. Gjennomføre kurs om klimavennlig og bærekraftig utvikling av reiselivet 		VNH VV	<p>Styrke det regionale samarbeidet</p> <p>D7-2 Heve kompetansen for en ansvarlig utvikling av reiselivet</p>
5	Legge til rette for samarbeid på tvers av ulike næringer	<ul style="list-style-type: none"> a. Snøggtreff: Møtearena mellom lokalmat-produsenter og HORECA. b. Legge til rette for flere møteplasser for å oppfordre til samarbeid og kompetansedeling 	Nov/des løpende	SFINN VV VNH	Oppfordre til etablering av kryss-salg /nettverk mellom bedrifter E10-3 (2)

**Handlingsplanen gjelder i første omgang for to år, men skal rapporteres på samt oppdateres hvert år.*

Fagernes, 23/5-2024,

Godkjent av Reisemålsledelsen ved:

Tone Ranheim
Valdre Næringshage

Bente Lindahl
Valdres Natur- og Kulturpark

Merete Hovi
Visit Valdres

Marit Hougsrud
Kommunerepresentant

Martin Sæbu
Kommunedirektørrepresentant